

meget høit; man maa gaae temmelig langt ned, naar man skal see at faae dette Minimum til at passe paa saagodtsom alle Eiendomme. Men, naar dette er Tilfældet, saa kan der, som Erfaringen har viist, i Reglen opnaaes langt Mere end dette Minimum; og det forekommer mig derfor, at den Deel, der skulde tillægges Bestidderen, altid kun bør tages af, hvad der erholdes over Minimum, saaledes at det hele Minimum af Kjøbesummen, i det Hele taget, bliver bevaret for Majoratet. Endnu skal jeg gjentage en Bemærkning, jeg tillod mig, da Sagen var til første Behandling, nemlig den, at det forekommer mig, at de Procenter, der her foreslaaes, ere noget for store. Efter den Erfaring, som jeg har gjort i min nuværende Stilling, forekommer det mig nemlig, at 10 og 15 Procent er noget Mere, end man burde indrømme Bestidderen for den Uleilighed, som denne Transaction vil medføre for ham, og for det Tab af Indtægter, han derved udsætter sig for. Jeg har troet — jeg veed ikke, om jeg dengang tilføiede det — at disse Procenter ikke let burde bestemmes højere end til respective 8 og 12 Procent, eftersom Stederne bleve folgte til Fremmede eller til Fæsterne.

Der er af de samme ærede Landsthingsmænd, der have stillet det nysomhandlede Udsdringsforslag, foreslaaet under den 9de Afstemningspost, at der skulde udnævnes Commissiøner af sagkyndige Mænd, for at bestemme Gjennemsnitsprisen for Bøndergodset. Jeg troer, at saadanne Commissiøner i en vis Henseende kunde være meget gavnlige, og Justitsministeriet kunde fra sit Standpunct ikke andet end ønske, at saadanne Commissiøner havde, for at man ved Hjælp af dem kunde faae nogenlunde nøiagtige Dplysninger om, hvilken Værdi Godset har, førend Ministeriet bestemte Minimum; men paa den anden Side kan jeg ikke tilbageholde den Bemærkning, at jeg troer, at en saadan Bestemmelse, hvis den blev optagen, vilde i en meget væsentlig Grad standse Salget af Bøndergods fra Majoraterne. Jeg troer, at det vilde være ubehageligt for flere Majoratsbestidderne at faae disse Commissiøner udvalgte af Ministeriet, da de kunde bestemme Priserne uafhængigt af, hvad

Bestidderne kunde ønske for Godserne; og dernæst har jeg ogsaa den Grund, at de Udgifter, der dermed kunne være forbundne, kunne blive ikke saa ganske ubetydelige, og at Sagen derfor herved kunde standses. Jeg antager, at i enkelte Tilfælde kunde Ministeriet, uagtet ingen saadan Bestemmelse fandtes i Loven, vel finde sig efter Omstændighederne opfordret til at begjære en saadan Burdering. Naar alle de Dplysninger, der indkom om, hvad der kunde ansees for Godsets sande Værdi, ikke fandtes aldeles tilfredsstillende, naar der navnlig gjordes Indsigelse imod den Pris, der foresloges, fra de nærmeste Successionsberetigedes Side, da kunde det vel være, at Justitsministeriet kunde finde sig foranlediget til at svare, at det ikke, efter disse Dplysninger, kunde bestemme noget Minimum for Salget; det kunde da vel være, at man vilde fordre et Slags, om end en overfladisk, Burdering af Bønderstederne, førend Minimum kunde blive bestemt af Ministeriet. En saadan Myndighed kan naturligviis ikke i nogen mærkelig Grad forhindre det, der er Lovens Blemme; men, naar det gjordes til almindelig Regel, at altid saadanne Commissiøner skulde finde Sted, da frygter jeg for, at der vilde indtræde den samme Standstning, som vistnok vilde indtræde, hvis man havde holdt sig til det Forslag, der tidligere er blevet foreslaaet, at der nemlig skulde udnævnes saakaldte Fidelcommiss-Commissairer, som i Forening med Bestidderen skulde foranstalte Salget. En æret Landsthingsmand har foreslaaet, at der, for at bestemme Godsets Værdi, ogsaa skulde indhentes Dplysninger fra Sogneforstanderskaberne. Det kan vistnok ikke være Justitsministeriet imod at erholde saa mange Dplysninger om Værdien som muligt, og man kan ikke have Noget imod at faae disse fra forskjellige Kanter; men det forekommer mig dog ikke principrigtigt, om denne Bestemmelse optoges i Loven, at der skulde gives en saadan Betænkning angaaende Værdien af Sogneforstanderskaberne. Disse ere communale Indretninger; men her tales om et privat Salg, og det forekommer mig derfor ikke, at dette Slags Forretninger kunde passende henvises til Sogneforstanderskaberne.